

після завершення воєнного стану, має на меті усунути ці недоліки та посилити захист клієнтів.

Таким чином, акцент банків на розвитку роздрібного бізнесу зумовлений трьома ключовими факторами: по-перше, необхідністю диверсифікації джерел доходів в умовах посиленої конкуренції; по-друге, потребою адаптації до змін у споживчих вподобаннях та поведінці клієнтів, що вимагає гнучкості у наданні послуг; по-третє, наявністю незаповнених ринкових ніш у населених пунктах без банківських відділень.

Список використаних джерел:

1. Гаркуша Ю.О. Розвиток роздрібного банківського бізнесу в Україні *Науковий вісник ОНЕУ* №5-6 (294-295), 2022
2. Скоропад І.С., Заверуха І.М. Сучасний стан банківської сфери роздрібного бізнесу в Україні та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство* Випуск 65. 2024 URL: <file:///C:/Users/aleks/Downloads/4478-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-4394-1-10-20240918.pdf>

УДК 336.71 : 336.225.67

Соколик Є.В.

Студентка 6 курсу, ЦЗФН

Добриніна Л.В.

*к.е.н., ст. викладач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку
Одеського національного економічного університету*

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Фінансовий моніторинг є ключовою функцією для забезпечення стабільності та безпеки банківської системи. Це не просто формальна процедура, а життєво важливий механізм, спрямований на запобігання та протидію легалізації

(відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та розповсюдженню зброї масового знищення. Його головне завдання полягає у захисті фінансової системи від використання у протиправних цілях, що є критично важливим для репутації банку та довіри клієнтів.

Суть фінансового моніторингу полягає у постійному нагляді за фінансовими операціями клієнтів, щоб виявити та запобігти незаконній діяльності. Цей процес починається з найважливішого завдання — ідентифікації клієнтів, відомої як «Знай свого клієнта» (Know Your Customer, KYC). Банк зобов'язаний не лише встановити особу клієнта, а й зібрати та проаналізувати інформацію про його джерела коштів, мету співпраці з банком та характер бізнесу. Ця інформація є основою для подальшого аналізу та оцінки ризику.

Наступним кроком є моніторинг операцій. Банк аналізує транзакції клієнтів на предмет відповідності їхній звичній діяльності. Виявлення підозрілих операцій є критично важливим, оскільки саме вони можуть бути пов'язані з незаконними схемами. Якщо операція не відповідає нормальній поведінці клієнта (наприклад, незвичайно велика сума, перекази в офшорні зони, часте «дроблення» платежів), вона може бути визнана підозрілою.

У разі виявлення таких операцій, банк зобов'язаний надати інформацію про них до Державної служби фінансового моніторингу України. Це центральний орган, що координує всі зусилля на державному рівні. Крім того, банк повинен зберігати всі дані про фінансові операції та ідентифікаційні дані клієнтів протягом встановленого законом терміну, щоб забезпечити можливість подальшого розслідування.

Система фінансового моніторингу в комерційному банку є багатогранною і включає кілька ключових елементів. Відповідальність за її ефективність несе керівництво банку, однак безпосередня реалізація покладена на спеціально створені підрозділи та уповноважених осіб.

- Служба фінансового моніторингу — це окремий структурний підрозділ, що відповідає за розробку внутрішніх правил, навчання персоналу, аналіз підозрілих операцій та взаємодію з державними органами.
- Уповноважений працівник — це особа, що координує роботу всієї системи та несе персональну відповідальність за дотримання законодавства у цій сфері.
- Автоматизовані системи — сучасні банки використовують спеціалізоване програмне забезпечення, що дозволяє автоматично відстежувати великі обсяги транзакцій та виявляти «тригери» підозрілої активності.

Процес фінансового моніторингу є багаторівневим і починається з ідентифікації та верифікації клієнта (KYC). Залежно від рівня ризику, клієнтам присвоюється відповідна категорія:

- Низький ризик — для таких клієнтів застосовуються спрощені процедури.
- Середній ризик — стандартні процедури.
- Високий ризик — вимагає посиленого моніторингу, що включає ретельний аналіз кожної операції, періодичне оновлення даних та перевірку джерел походження коштів.

Після відкриття рахунку банк здійснює постійний моніторинг операцій з використанням ризик-орієнтованого підходу. Якщо система виявляє невідповідності, вона подає сигнал, який потребує подальшого аналізу підозрілих операцій. Уповноважений працівник може запросити додаткові документи від клієнта для з'ясування мети операції. Якщо пояснення відсутні або є недостатніми, банк має право тимчасово зупинити транзакцію.

Кінцевим етапом є звітування до Держфінмоніторингу. Якщо аналіз підтвердив, що операція має ознаки, визначені законодавством як підозрілі, банк зобов'язаний повідомити про це через захищений канал зв'язку.

Ефективна система фінансового моніторингу захищає банк від залучення до незаконних схем, зберігає його репутацію та забезпечує стабільність всієї

фінансової системи країни. Це не просто перевірка, а запорука безпеки та довіри у фінансовому світі.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 № 361-IX.
2. Постанова Правління Національного банку України від 19.05.2020 № 65 «Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу».
3. Гавриленко О. В. Фінансовий моніторинг: Навч. посіб. К.: Видавництво Європейського університету, 2020.
4. Коваленко В. М. Проблеми та перспективи розвитку системи фінансового моніторингу в банківській системі. *Фінанси України*. 2022. № 1. С. 78–85.
5. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua/>

УДК 336.77:658.16

Карпенко М.С.

здобувачка вищої освіти, факультет фінансів

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник: Круш В.В.

старший викладач кафедри корпоративних фінансів і контролінгу

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ ФІНАНСОВОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ЗА УЧАСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Фінансова реструктуризація підприємств сьогодні є не просто економічним інструментом, а способом виживання бізнесу в умовах нестабільності. Коли підприємства стикаються з борговим навантаженням чи втратою ліквідності, саме банки стають ключовими партнерами у відновленні їхньої фінансової стійкості.